Odvolanie voči rozhodnutiu Okresného úradu Detva zo zisťovacieho konania č. OU-DT-OSZP-2021/001493-019

Voči rozhodnutiu Okresného úradu Detva zo zisťovacieho konania č. OU-DT-OSZP-2021/001493-019 zo dňa 21.12.2021 sa odvolávame, nakoľko sa domnievame o jeho nezákonnosti z nasledovných dôvodov:

a. Podľa §17 ods.1 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Zb. „*Každý je povinný, predovšetkým opatreniami priamo pri zdroji, prechádzať znečisťovaniu alebo poškodzovaniu životného prostredia a minimalizovať nepriaznivé dôsledky svojej činnosti na životné prostredie.*“; citované ustanovenie ukladá právnu povinnosť identifikácie a realizácie zmierňujúcich opatrení priamo navrhovateľovi.

Podľa §2 písm.d zákona EIA č.24/2006 Z.z. „*Účelom zákona je najmä určiť opatrenia, ktoré zabránia znečisťovaniu životného prostredia, zmiernia znečisťovanie životného prostredia alebo zabránia poškodzovaniu životného prostredia*“; podľa §29 ods.13 zákona EIA č.24/2006 Z.z. „*Ak ide o rozhodnutie, v ktorom sa určilo, že navrhovaná činnosť alebo jej zmena nepodlieha posudzovaniu podľa tohto zákona, výroková časť rozhodnutia obsahuje aj podmienky, ktoré eliminujú alebo zmierňujú vplyv na životné prostredie.*“; citované ustanovenia ukladajú právnu povinnosť určiť konkrétne zmierňujúce opatrenia navrhovateľovi.

Napadnuté rozhodnutie neobsahuje žiadne zmierňujúce opatrenia a preto je v rozpore ako s gramatickým tak aj teleologickým výkladom zákona a teda je nezákonné.

Podmienka č.1nie je podmienkou, ale informáciou o následnom zákonnom postupe; podmienka č.2 konštatuje, že sa jedná o činnosť podľa konkrétneho zákonného ustanovenia; podmienka č.3 je identifikovanie nejasnosti ohľadom prevádzky,ktorá mala byť objasnená ešte v zisťovacom konaní a podmienka č.4 informuje o zákonnej povinnosti vyplývajúcej zo zákona.

Na základe uvedeného teda zastávame názor, že uvedené „podmienky“ sú možno podmienkami formálne a aj to len pri veľmi veľkej tolerancii avšak nie sú opatreniami, ktorými sa zabezpečuje zlepšenie životného prostredia (§2 písm.d zákona EIA) a teda nebol dodržaný účel a cieľ zákona EIA.

b. Podľa §29 ods.3 zákona EIA malo byť podstatou rozhodnutia uplatnenie konkrétnych kritérií podľa prílohy č.10 k zákonu EIA pri vyhodnotení ktorých sa malo prihliadať na doručené stanoviská. **Z rozhodnutia nie je zrejmé, ktoré kritéria pri rozhodovaní úrad uplatnil a ako pri tom zohľadnil doručené stanoviská.** Rozhodnutie je tak nie je preskúmateľné a arbitrárne. Problémom rozhodnutia nie je, že by neuvádzal žiadnu „voľnú úvahu“ úradu, problém je že úrad neuvádza úvahu ktorá by obsahovala zákonnom predpokladané skutočnosti, o ktoré sa rozhodnutie mala predovšetkým opierať.

Podľa §12 zákona o životnom prostredí č.17/1992 Z.z. sa zároveň pri určovaní prípustnosti činnosti majú uplatňovať kvantitatívne analytické metódy, ktoré by ich výsledky porovnali s prahovými hodnotami podľa osobitných zákonov a toto odôvodnenie rozhodnutia neobsahuje. Neobsahuje kvantitatívne vyhodnotenie ani jedného parametra a neuvádza ani jeden osobitný zákon a jeho prahové hodnoty, z hľadiska ktorých bol zámer vyhodnotený ako prípustný z environmentálneho hľadiska.

Len opisné vyhodnotenie vplyvov na životné prostredie je nedostatočné, nielen pre nesúlad so zákonnými požiadavkami ale aj preto, že je objektívne neskontrolovateľné, rozhodnutie sa nedá podrobiť objektívnej analýze a následne pri porealizačnej analýze sa nedá skontrolovať plnenie miery vplyvov na životné prostredie.

c. Neboli vykonané konzultácie podľa §63 zákona EIA, hoci má na ne verejnosť právny nárok. Výklad a uplatňovanie §63 zákona EIA je v rozpore s novelou smernice o EIA č.2014/52/EÚ (https://www.enviroportal.sk/uploads/files/EIA_SEA/Novela-smernice-201192EU-.pdf) v bodoch 23, 29, 34 preambuly a teda úrad vykladal v tomto ohľade §63 zákona EIA v rozpore s účelom a cieľom Smernice o EIA. V dôsledku čl.7 ods.2 Ústavy SR je Smernica o EIA súčasťou vnútroštátneho práva s vyššou právnou silou ako vnútroštátne právo a preto výklad a uplatňovanie zákona musia vždy byť v súlade s účelom a cieľmi a textom platnej Smernice o EIA. V danom prípade úrad účelovo a šikanózne vykladal a uplatnil §63 zákona EIA tak, aby konzultácie neboli vykonané, teda, aby verejnosť nemohla získať potrebné informácie, nemohla priamo vysvetliť svoje stanovisko a postoje a nemohla priamo odborne diskutovať s navrhovateľom; teda tak, aby verejnosť v rozpore s §3 ods.2 Správneho poriadku nemohla účinne obhajovať svoje práva a záujmy.

Podľa §24 ods.1 písm.i zákona EIA neboli zverejnené dôležité informácie pre vydanie rozhodnutia, akými je napr. doplňujúca informácia navrhovateľa, aj keď z rozhodnutia vyplýva, že ju úradu doručil a v rozhodnutí sa cituje.

Nezverejnením informácií podstatných pre rozhodnutie sa znemožnilo verejnosti vykonať písomné konzultácie (počas pandémie sa podľa §65g vykonávajú písomne) a teda rozhodnutie porušuje právo verejnosti nielen na informácie ale aj na možnosti ovplyvniť veci životného prostredia.

d. Nesprávne vnímanie Európskeho práva, ktoré preferuje ekologické záujmy pred ekonomickými vedie aj k nesprávnemu vnímaniu ZDS ako ekologického spolku, ktorý má záujem na zámeroch posudzovaných procesom EIA. **Jedným zo základných cieľov ZDS je presadenie eurokonformného prístupu nielen úradníkov ale aj podnikateľov práve v tom, že ekologické záujmy sú prvoradé a týmto sa majú prispôsobiť aj podnikateľské aktivity a konkrétne aj tento zámer.** Odráža sa to na požiadavke prispôsobiť zámer prirodzenej biodiverzite či požiadavkám na zelené zmierňujúce opatrenia. **Odráža sa to aj v záujme o preukázanie, že každý zámer na Slovensku svojou trochou prispieva k riešeniu klimatickej krízy a to v duchu Európskych dokumentov ako je Fit for 55, Zelená transformácia hospodárstva a podobne. V neposlednej rade je to záujme o zlepšenie daného projektu cez ekológiu a ekologické opatrenia a tak jednak zlepšiť stav životného prostredia ale súčasne takýmto spôsobom prispievať k zelenej transformácii hospodárstva na Slovensku.**

V tejto súvislosti je potrebné aj konštatovať teoretický význam účasti verejnosti v procesoch EIA z hľadiska budovania právneho štátu od V. Knappa, na ktorého sa odvoláva česká aj slovenská judikatúra Najvyššieho súdu SR ako aj komentár k Správnemu súdenemu poriadku v časti venujúcej sa ekologickej verejnosti: „*Za první specifikum ekologických spolků lze dle našeho názoru považovat smysl a účel účasti veřejnosti, respektive environmentálních organizací v procesech práva životního prostředí, kterou lze ilustrovat ve srovnání s jinými výše naznačenými případy aplikace zásady zákazu zneužití práva. V případě zneužití práva v rámci práva daňového daňový subjekt zpravidla usiluje o získání určité daňové výhody, jak již bylo uvedeno. Jinak řečeno, daňový subjekt přirozeně sleduje svůj soukromý ekonomický zájem, vůči kterému stojí v opozici veřejný zájem státu na právně korektním výběru daní. Obdobná a snad ještě zřetelnější je situace v případě zneužití procesních práv v případě přestupkového řízení, kdy vůči sobě opět stojí soukromý zájem na neuložení trestu a na druhé straně veřejný zájem na potrestání pachatele přestupku. Subjektem, který zneužívá svých práv, je v těchto případech tedy zjednodušeně řečeno uplatňován určitý a zpravidla poměrně zjevný soukromý zájem stojící v opozici k určitému zájmu veřejnému. V případě účasti veřejnosti v procesech práva životního prostředí to však zcela neplatí. Určitá část této veřejnosti jako tzv. dotčená veřejnost sice v příslušných rozhodovacích procesech hájí svůj soukromý zájem zpravidla související s jejími vlastnickými právy k nemovitostem.*

Úloha environmentálních organizací je však odlišná, respektive sama je pojena s ochranou veřejného zájmu. Například v již citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu je konstatováno, že smyslem a účelem účasti environmentálních občanských sdružení (spolků) je, „aby kvalifikovaně, tj. odbornými argumenty z oblasti ochrany životního prostředí, urbanismu apod., hájila dotčené (veřejné) zájmy ochrany přírody a krajiny v konkurenci jiných veřejných zájmů a zájmů soukromých.“ V tomto rozsudku Nejvyšší správní soud o environmentálních občanských sdruženích, respektive spolcích, současně hovoří jakožto o „advokátech“ veřejného zájmu na ochraně životního prostředí. Jinak řečeno, veřejný zájem na ochraně životního prostředí nereprezentují pouze příslušné orgány státní správy z titulu své působnosti, ale také veřejnost, zejména právě environmentální organizace. Uvedené pochopitelně souvisí také s širším kontextem účasti veřejnosti jako projevu participace veřejnosti na rozhodování o věcech týkajících se životního prostředí či ještě obecněji občanské společnosti.“

ZDS je tak občianskou environmentálnou inštitúciou, ktorá presadzuje verejné záujmy životného prostredia a tieto neboli dostatočne hájené či už prístupom úradu alebo jeho procesným postupom: nedostatočná súčinnosť so ZDS, nevykonanie všetkých procesných úkonov – prístup k všetkým relevantným informáciám o životnom prostredí, nevykonanie konzultácií. Formálnym nedostatkom odôvodnenia rozhodnutia je tak vysporiadanie sa s návrhmi ZDS na určenie zmierňujúcich opatrení podľa §20a zákona EIA.

Podľa judikatúry Najvyššieho súdu SR č. nemá verejnosť právny nárok na akceptáciu všetkých nimi požadovaných opatrení; verejnosť však má právny nárok na to, aby úrad dôsledne uplatňoval osobitné hmotnoprávne právne predpisy zaoberajúce sa životným prostredím a jeho zložkami (§3 ods.1 Správneho poriadku) a má právny nárok na to, aby úrad uložil také podmienky rozhodnutia, ktorými sa stanovia podmienky síce odlišne od návrhov verejnosti ale preukázateľne sa nimi dosiahne porovnateľná alebo lepšia ochrana a tvorba životného prostredia (§29 ods.3 v súbehu s §29 ods.13 zákona EIA).

Úrad uplatňoval výklad zákona, ktorý nebol v eurokonformný, t.j. nebol v súlade s Aarhuským dohovorom, resp. zákon uplatňoval tak, že ustanovenia Aarhuského dohovoru neboli dodržané (čl.3 ods.2 až 4; čl.4 celý; čl.5 celý; čl.6 celý; Smernica EÚ o EIA v časti konzultácií s verejnosťou).

Máme za to, že slovenské štátne orgány uprednostňujú ekonomické záujmy žiadateľov nad ekologickými záujmami verejnosti, čo sa prejavuje ako v procesnej rovine tak aj v rovine prístupu, kedy ekologické spolky sú vnímané ako negatívny element, resp. štátnymi orgánmi sú takto vykresľované čo má za dôsledok neochotu štátu a jeho orgánov uznať konkrétne spolky (menovite ZDS) za občianske inštitúcie konajúce vo verejnom záujme životného prostredia a s nimi tak aj jednať. Už toto samo o sebe je v rozpore s uvedenými ustanoveniami Aarhuského dohovoru, ktorými je SR priamo viazaná pričom z ustálenej judikatúry NS SR vyplýva aplikačná prednosť Aarhuského dohovoru. Táto neochota sa prejavuje v nesprávnom uplatňovaní procesu s cieľom nepriznať ZDS postavenie občinanskej inštitúcie konajúcej vo verejnom záujme ochrany životného prostredia a svojimi rozhodnutiami neposkytnúť právnu ochranu verejným záujmom presadzovaným ZDS.

V pozadí rozhodnutia je však badať nepriateľské nastavenie voči ekologickej verejnosti, nepoznanie postavenia a práv verejnosti v procesoch EIA alebo dokonca aktívne popieranie týchto práv. V tejto súvislosti chceme poukázať na rozsudok NS SR sp.zn. 5 Cdo 126/2007 (https://www.judikaty.info/document/nssr/4307/), podľa *Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Výpočet osobnostných práv chránených predmetným ustanovením nie je uzavretý (porovnaj slovo „najmä“) a rozsah ním chránených zloženie*

osobnosti fyzickej osoby sa neustále vyvíja. Do sféry týchto práv treba v súčasnosti nepochybne zaradiť aj práva na primerané životné prostredie, ktoré má veľmi blízko k právu na ochranu súkromného a rodinného života. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že právo na priaznivé životné prostredie, obsahom ktorého je i právo na pokojné a nerušené užívanie obydlia, je subjektívnym hmotnoprávnym oprávnením (právom) fyzickej osoby, ktorého sa možno domáhať zákonom ustanoveným postupom pred správnymi a súdnymi orgánmi. Aj v danom prípade sa útočí na bezúhonnosť ZDS, lebo vzhľadom na zlepšovanie právneho prostredia z hľadiska vymožiteľnosti práva na životné prostredie a aktivitu ZDS v tomto smere znamená útok na bezúhonnosť ekologického spolku v skutočnosti snahu o zneužitie práva na liberáciu od environmentálnej zodpovednosti, ku ktorej by navrhovateľa a úrady právnymi prostriedkami donútila práve aktivita ZDS. K zneužitiu práva skutočne došlo ale zo strany útočníka na bezúhonnosť ZDS. Cieľom však nebolo spôsobiť ujmu na dobrej povesti, ale cieľom bolo nájsť výhovorku, prečo sa právne nechránia oprávnené práva a záujmy ZDS ako advokáta životného prostredia a subjektu ekologickej verejnosti podľa Arhuského dohovoru a osobitných právnych predpisov.

Podľa §59 ods.1 Správneho poriadku odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu; ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené vady odstráni. Vzhľadom na konštatované pochybenia v predmetnom konaní žiadame, aby odvolací orgán napadnuté rozhodnutie zrušill podľa §59 ods.3 Správneho poriadku a vec vrátil na nové zisťovacie konanie. Toto odvolanie má podľa §55 ods.1 Správneho poriadku odkladný účinok.

• Toto vyjadrenie a spôsob ako ho úrad zohľadnil žiadame uviesť v rozhodnutí. • S podkladmi rozhodnutia žiadame byť oboznámení pred samotným vydaním rozhodnutia a následne sa k nim podľa §33 ods.2 Správneho poriadku vyjadríme. • Rozhodnutie ako aj ostatné písomnosti žiadame doručovať v zmysle §25a Správneho poriadku do elektronickej schránky nášho združenia na ústrednom portáli verejnej správy *slovensko.sk*; listiny v papierovej forme nezasielať. • Toto podanie písomne potvrdíme podľa §19 ods.1 Správneho poriadku cestou elektronickej podateľne na ústrednom portáli verejnej správy *slovensko.sk*.

Informácia: Dávame do pozornosti blog predsedu ZDS **https://dennikn.sk/autor/marcelslavik/?ref=in**, v ktorom sa vyjadruje k aktuálnym spoločenským otázkam a činnosti ZDS.

S pozdravom,

--

Združenie domových samospráv
Marcel Slávik, predseda
sídlo: Rovniankova 14 | P.O.BOX 218 | 851 02 Bratislava
office: Námestie SNP 13/B | 841 01 Bratislava
+421 907 901 676
www.samospravydomov.org
www.climaterealityproject.com